

**TELENOR FONDACIJA
GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2018. GODINU**

UVOD

Iniciranjem i podržavanjem projekata, usklađenih sa strateškim pravcem delovanja, Telenor fondacija doprinosi razvoju društva. Sve aktivnosti realizuju se u saradnji s partnerima, a uz podršku raznorodnih timova. Telenor fondacija vodeći se principima realizacije Cilja 10 - smanjenje nejednakosti, u okviru strateškog pravca našeg odgovornog poslovanja, nastoji da podržava integraciju društva obezbeđujući što većem broju ljudi pristup komunikacijskim uslugama. Podržavamo i iniciramo projekte koji kreiraju rešenja sa jasnim ciljem prevazilaženja aktuelnih društvenih izazova Srbije. Delovanje Fondacije usmereno je na oblasti obrazovanja, socijalne inkluzije društveno ugroženih grupa, kulture i umetnosti, kao i zaštite životne sredine. Ciljevi Telenor fondacije promovišu pozitivne strane interneta i set normi koje regulišu ponašanje u digitalnom okruženju i utiču na smanjenje digitalnog nasilja. Usmereni su na rešavanje značajnih socijalnih, obrazovnih, kulturnih i zdravstvenih potreba na nacionalnom nivou, opštem ekološkom razvoju, kao i problema uzrokovanih prirodnim katastrofama. Partnerstva se sklapaju sa državnim ustanovama i neprofitnim organizacijama po procedurama koje nalaže Statut. Pravo učešća na Otvorenim pozivima za projekte imaju sve zainteresovane humanitarne organizacije, nevladine organizacije, institucije i fondacije registrovane u Srbiji. Nadležni tim procenjuje i odabira pristigle ideje, a zatim i prezentacije prijavljenih, prema jasnim merilima. Projekti se dostavljaju Upravnom odboru Telenor fondacije, koji na sednici donosi odluku o tome koje ideje će podržati. Svi partneri obavezni su da na uvid dostave izveštaj o toku projekta i detaljan pregled njegovih rezultata.

UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Upravni odbor Telenor fondacije čini pet članova.

Majk Mišel predsedava odborom Fondacije koji je na dužnost generalnog direktora Telenora u Srbiji stupio 8. oktobra 2018. godine. Pre nego što se pridružio Telenoru Srbije, bio je na poziciji izvršnog direktora marketinga u telekomunikacionoj kompaniji Banglalink u Bangladešu. Takođe, Mišel je bio izvršni direktor marketinga u Telenoru Mađarske, i potpredsednik upravljanja brendovima u Telenor grupi u Norveškoj. Mišel poseduje više od dvadeset godina iskustva na rukovodećim pozicijama u globalnim telekomunikacionim kompanijama u regionu, Severnoj Americi i Aziji. Radio je na različitim rukovodećim pozicijama u Češkoj, Srbiji, Crnoj Gori i Mađarskoj. U Srbiji i Crnoj Gori proveo je pet godina, tokom kojih je vodio timove u oblasti komercijale i biznisa. Diplomirao je ekonomiju na kanadskom univerzitetu „Sajmon Frejzer“.

Mr Darinka Radojević, posebni savetnik ministra zaštite životne sredine

Poseduje višegodišnje iskustvo u privredi, obrazovanju i koordinaciji multidisciplinarnim projektima. Od 2007. godine, iskustvo u oblasti životne sredine, održivog razvoja i reformi javnog sektora stekla je radeći na više pozicija u javnom sektoru, kao rukovodilac Grupe za održivi razvoj u Kabinetu potpredsednika Vlade za evropske integracije, sekretar Saveta za održivi razvoj, savetnik potpredsednika Vlade za reformu javnog sektora i v.d. pomoćnik direktora Direkcije za elektronsku upravu. Bila je saradnik više organizacija civilnog društva u pripremi i realizaciji projekata, seminara i treninga. Diplomirala je i magistrirala na Tehnološko-metalurškom fakultetu u Beogradu.

Vladimir Bumbaširević, profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Profesor Bumbaširević redovan je profesor Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, a od 2009. godine redovan član SANUa. U periodu od 2012. do oktobra 2018. godine bio je rektor Univerziteta u Beogradu. Član je različitih nacionalnih i međunarodnih medicinskih društava, autor više od 70 naučnih radova, koautor i urednik 2 knjige i 3 monografije. Stečeno iskustvo, osim u naučnom radu primenio je aktivnim učešćem na velikom broju nacionalnih i evropskih projekata (TEMPUS, FP6, itd.).

Robert Čoban, predsednik kompanije Color Press Group

Novinarsku karijeru započeo je kao novosadski dopisnik beogradskih „Večernjih novosti“; zagrebačke „Arene“ i sarajevskih „Naših dana“. Danas na čelu Color Press Grupe, najvećeg izdavača magazina u regionu sa kompanijama u svih 6 republika - 64 magazina, 11 internet portala i preko 50 konferencija godišnje. U porfoliju kompanije nalaze se i brojni licencni naslovi: „The Economist“, „Hello!“, „Brava Casa“, „Bravo“, „Alan Ford“, „Grazia“, „Jamie Oliver Magazine“ i brojni drugi.

Marija Vujanić, Direktorica Korporativnih komunikacija i održivog razvoja, Telenor d.o.o.

Posедуje više od 15 godina rada u oblasti odnosa sa javnošću. Iskustva je sticala na nekoliko vodećih pozicija u korporativnom i nevladinom sektoru, kao i PR agencijama. Pre nego što se pridružila Telenoru u 2012-toj, bila je PR and Citizenship Lead u kompaniji Microsoft Srbija i izvršna direktorka Fonda Ecotopia. Marija je diplomirala na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu (2002).

Milica Begenišić, menadžer Telenor fondacije i Senior ekspert održivog razvoja i organizacije događaja, Telenor d.o.o.

Svoju karijeru u oblasti telekomunikacija započela je 2001. godine. Bogato iskustvo stekla je radeći u različitim sektorima kompanije, od korisničkog servisa preko marketinga do korporativnih komunikacija, kao i kroz saradnju sa velikim brojem eksternih saradnika i vladinih institucija. Tokom godina, kroz organizaciju korporativnih događaja, aktivno je učestvovala u iniciranju i implementaciji društveno odgovornih projekata kompanije Telenor i Telenor fondacije.

OBLASTI RADA

Sve aktivnosti Telenor fondacije usmerene na 4 osnovne oblasti:

- Obrazovanje
- Socijalna inkluzija društveno ugroženih grupa
- Kultura i umetnost i
- Zaštita životne sredine

Osim finansijske podrške, Telenor fondacija realizaciji projekata doprinosi i kapacitetima i znanjem, a upravo kroz delovanje na različitim poljima usmerena je na pružanje podrške srpskom društvu.

PREGLED PROJEKTNIH AKTIVNOSTI PO OBLASTIMA RADA

Telenor fondacija realizovala je 10 projekata u saradnji sa 12 partnerskih organizacija.

4.1. Projektne aktivnosti i ostvareni rezultati – mladi i obrazovanje

- **Telenor Dan devojčica u IKT-u**

Povodom obeležavanja Međunarodnog dana devojčica u informaciono-komunikacionim tehnologijama, Udruženje poslovnih žena Srbije, uz našu podršku, organizovalo je takmičenje Uхвати ideju u digitalnom svetu. Cilj projekta je da se devojčice osnaže prilikom odabira budućih profesija, kao i da se podstaknu da pri razmišljanju o profesionalnoj orijentaciji budu vođene ličnim interesovanjima i talentima.

Finalistkinje takmičenja obišle su Telenor, razgovarale sa menadžerkama na rukovodećim pozicijama u našoj kompaniji i u okviru radionice vežbale kako da što uspešnije prezentuju svoje ideje. Nakon predstavljanja finalnih radova, žiri je odabrao porednice, a njih je Telenor fondacija nagradila pametnim telefonima.

Telenor Dan devojčica realizovan je uz institucionalnu podršku Vlade Republike Srbije i predsednice Vlade RS Ane Brnabić, koja je počasna pokroviteljka projekta.

- **Unapređenje digitalne pismenosti pomoću IKT-a u osnovnim školama u Srbiji**

U okviru projekta *Unapređenje digitalne pismenosti pomoću IKT-a u osnovnim školama u Srbiji*, koji smo započeli 2017. godine, deset osnovnih škola u Srbiji opremljeno je *Coprax* interaktivnim bukvarima, aplikacijama za učenje matematike i engleskog jezika, interaktivnim tablama i tabletima.

Kroz interaktivnu nastavu učiteljima je omogućeno korišćenje adekvatnog i savremenog nastavnog programa, uz korisne i kreativne ideje koje deci drže pažnju na časovima. Izveštaji o radu učenika u okviru aplikacija dodatno olakšavaju rad i pružaju mogućnost da se u potpunosti posvete učenicima. Zahvaljujući ovom projektu, sa prednostima digitalne nastave upoznate su i lokalne zajednice, što u našoj zemlji dodatno doprinosi promovisanju digitalne pismenosti od prvih školskih dana.

Interaktivna nastava u protekloj školskoj godini stigla je u 280 osnovnih škola i uključila više od 16.000 prvaka. Ovaj projekat sprovodi Udruženje građana *Jerinin grad* uz podršku *Telenor fondacije*.

- **Vršnjačkom edukacijom protiv digitalnog nasilja**

Na završnoj konferenciji u Velikoj Plani predstavljeni su rezultati projekta *Vršnjačkom edukacijom protiv digitalnog nasilja*, koji je sprovelo Udruženje građana *Svet reči* uz podršku *Telenor fondacije*.

Tokom šest meseci u deset opština u Srbiji obučeno je 14 nastavnika i 36 vršnjačkih edukatora, koji su u svojim školama organizovali 120 radionica. Na njima je ukupno 3.250 tinejdžera, uzrasta od 12 do 19 godina, učilo kako da se bezbedno i odgovorno ponašaju na internetu.

U kojoj meri su osnovci i srednjoškolci zaista čuli, naučili i preneli dalje stečeno znanje, posvedočili su i kratki filmovi koji su pristigli u okviru konkursa organizovanog nakon završenih edukativnih radionica. Radovi šalju jasnu poruku: nasilju nema mesta ni u stvarnom ni u digitalnom svetu.

- **Podrška inicijativi Digitalne Srbije #TrkaZaPetlju**

Udruženi oko jednog cilja, više od 500 učesnika Beogradskog maratona trčalo je pod zastavom Inicijative Digitalna Srbija. Ideja ove akcije bila je da se zajednički iskaže javna podrška i prikupe sredstva za dalji razvoj besplatnog portala petlja.org koji osnovcima u Srbiji daje mogućnost da naprave svoje prve programerske korake. U akciju #TrkaZaPetlju uključili su se zaposleni u sedam kompanija okupljenih u Inicijativi Digitalna Srbija, neprofitnoj organizaciji koja se zalaže za transformaciju Srbije u digitalno društvo. Maratonci, polumaratonci, učesnici štafetne i Trke zadovoljstva iz Nordeusa, Telenora, Telekom Srbija, Societe Generale Srbija, Microsofta, New Frontier Group i Karanović&Nikolić su zajedno sa svojim porodicama pokazali podršku Fondaciji Petlja i skrenuli pažnju na važnost razvijanja algoritamskog načina razmišljanja još u osnovnoj školi.

- **Nagrade “Prof. dr Ilija Stojanović” za najbolje studente**

Nagradu Prof. dr Ilija Stojanović ustanovila je Telenor fondacija 2007. godine u znak sećanja na akademika profesora dr Iliju Stojanovića, pionira modernih telekomunikacija na prostoru nekadašnje SFRJ i današnje Srbije i osnivača Katedre za telekomunikacije na Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu.

U okviru proslave Dana Elektrotehničkog fakulteta, Telenor fondacija dodelila je nagrade Prof. dr Ilija Stojanović najboljim studentima i autorima u oblasti telekomunikacija, u kategoriji za najboljeg diplomiranog studenta za 2017/18. godinu, kao i autorima za najbolji stručni rad objavljen u međunarodnom časopisu.

4.2. Projektna aktivnosti i ostvareni rezultati – socijalna inkluzija društveno ugroženih grupa

- **Korak ka dostupnom Beogradu**

Prema nezvaničnim procenama, u našoj zemlji živi oko 700.000 osoba sa invaliditetom, dok zvanični podaci ne postoje. Dostupnost infrastruktura, objekata i lokacija izuzetno je važna za osobe sa invaliditetom kako bi mogle ravnopravno da učestvuju u svim sferama života i imaju mogućnost nesmetanog kretanja.

Centar za unapređenje društva, uz podršku Telenor fondacije, u okviru projekta Korak ka dostupnom Beogradu razvio je internet portal i Android aplikaciju dostupnibeograd.rs. U pitanju je lako pregledna baza informacija o pristupačnosti objekata osobama sa invaliditetom, čime će njihovo kretanje i svakodnevno snalaženje biti olakšano.

Aplikacija i sajt omogućavaju i korisnicima da uzmu aktivno učešće u kreiranju dostupnijeg grada. Nakon registracije, korisnici mogu da daju ocenu lokacije ili objekta, ostave komentar ili čak i sami unesu objekat i osnovne informacije o pristupačnosti.

- **Fon asistenti**

Brojevi Nacionalne organizacije osoba sa invaliditetom Srbije govore nam da je u Srbiji registrovano 12.000 osoba sa telesnim invaliditetom, dok Savez gluvih i nagluvih Srbije broji 130.000 članova.

Koliko su njima moderne tehnologije zaista dostupne i koliko su uključeni u proces digitalizacije društva?

Kroz aktivnosti Telenor fondacije radimo na održivim, inovativnim digitalnim rešenjima kojima se pružaju jednake mogućnosti za sve. U okviru projekta Fon asistenti podržali smo razvoj Android aplikacija Deftalk i DaktiloFon, koje će osobama sa invaliditetom omogućiti veću pristupačnost mobilnim uređajima i mobilnim komunikacijama.

Aplikacija DaktiloFon kontinuirano prepoznaje govor i pretvara ga u tekst, a zatim ga čuva kao tekstualni dokument. Na ovaj način, osobe kojima je teško da kucaju poruku mogu je izdiktirati svom telefonu, aplikacija to prebacuje u pisani format koji se, kao dokument, može podeliti sa drugom osobom putem dostupnih aplikacija kao što su Viber, Messenger, email. Ceo razgovor se na ekranu uređaja vidi kao čet, čime je značajno olakšana komunikacija sa osobama koje ne znaju znakovni jezik.

Cilj ove akcije bio je da kreiramo prilagodljiva rešenja, budući da su specijalne tehnologije sve pristupačnije, čime se i smanjuje digitalni jaz i stvaraju jednake prilike za razvoj i napredak.

- **Digitalna nastava za decu iz ugroženih grupa**

Digitalne tehnologije važne su u podizanju nivoa obrazovanja. To se naročito odnosi na sredine u kojima je veliki broj onih koji su odustali od obrazovanja još u osnovnoj školi. Prema podacima Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, to se najčešće odnosi na decu romske nacionalnosti.

Zato smo pokrenuli projekat koji će povećati broj romske dece koja će završiti osnovnu školu. Ovog puta obezbedili smo interaktivna nastavna sredstva kao pomoć i dodatnu podršku učenicima u savladavanju početnog čitanja i pisanja na teritoriji opštine Aleksinac, u saradnji sa Udruženjem Romkinja Nada.

- **Podrška „Fer Plej“ basket turniru**

Proteklog vikenda na terenu Dynamic sport & Health kluba na Dorćolu održan je UNCEF-ov „Fer Plej“ humanitarni turnir u basketu sa ciljem da se prikupe sredstva za unapređenje rada jedinice za neonatologiju, kako bi se prevremeno rođenim i bolesnim bebama obezbedili optimalni uslovi da prežive i napreduju. Od kotizacija timova prikupljeno je više od 800.000 dinara za podršku odeljenju intenzivne nege neonatologije i porodilište GAK „Narodni Front“. Telenor je drugu godinu za redom imao svoju trofejnu ekipu, koja je odmerila snage sa još petnaest kompanija koje su takođe podržale akciju.

4.3. Projektna aktivnosti i ostvareni rezultati – zaštita životne sredine

- **Pametne solarne klupe u Velikoj Plani**

Dve pametne solarne klupe u Velikoj Plani postavljene su u aprilu na centralnim gradskim lokacijama. Klupa je, u saradnji sa Opštinom Velika Plana, obezbedila Telenor fondacija, sa ciljem da građanima omogućavaju punjenje pametnih uređaja uz pomoć solarne energije, kao i Telenor internet.

Opština Velika Plana strateški, kroz različite projekte, smanjuje izdatke koje izdvaja za energente i želi da podstiče ustanove i građane da koriste alternativne izvore energije kao što su energija sunca, vetra, biomase. Uz pomoć ovog projekta, građani su se uverili da je sunčeva energija dostupna i besplatna, te da je ulaganje u obnovljive izvore energije korisno i isplativo.

Pametne solarne klupe, koje je proizveo EnGo Planet, imaju solarnu energiju dostupnu 24 sata, bez obzira na vremenske uslove, uz solarni panel koji isporučuje do 120 vati električne energije na sat. Klupa poseduje

četiri USB ulaza na koje se mogu lako prikačiti različiti uređaji, dodatne bežične punjače, LED osvetljenje, kao i ugrađeni sistem za kontrolu i bezbednost.